

Årsberetning 2022

Et rekordår

Med 473.760 gæster gennem indgangsdørene blev 2022 det bedst besøgte år nogensinde i Aalborg Zoo. En række aktiviteter og nye arrangementer hen over året har tiltrukket de mange besøgende og understreget, at Aalborg Zoo er en helårsattraktion.

I juni havde vi premiere på Børnenes Sankt Hans, der blev et stort tilløbsstykke og i efterårsferien skabte tusindvis af græskar, svævende spøgelser og skeletter en uhyggelig hyggelig stemning til vores første Halloween-fejring, der også gav årets to bedst besøgte dage. Tæt på 30.000 mennesker nåede at hygge og gyse til vores Zoo-version af Halloween, hvor dyrene er i fokus, og hvor vi med en kirkegård for uddøde dyrearter skabte opmærksomhed omkring dyrearter, der er truet og forsvinder med alt for stor hastighed.

I efteråret kunne vi også genoptage vores populære video-blogs på YouTube, som på grund af corona havde ligget i dvale i en periode. Også Jul i Zoo vendte tilbage og blev i 2022 suppleret med en video-julekalender med Peter Mygind i hovedrollen, der sammen med en af vores dyrepassere leverede underholdende formidling om Zoos dyr.

Europas anden bedste zoo

I 2022 kunne vi også glæde os over, at vi for tredje gang i træk blev kåret som en af de allerbedste europæiske zoologiske haver. Det er Anthony Sheridan, forfatter til bogen "Zooscape 2020 - Sheridans Handbook of Zoo's in Europe 2015-2030", der laver bedømmelsen på baggrund af besøg i 126 zoologiske haver og akvarier i 29 europæiske lande.

Haverne bliver bedømt på 40 forskellige parametre, og det er blandet andet evnen til at give gode gæsteoplevelser, en varieret sammensætning af dyr, naturbevaringsarbejde og formidlings- og undervisningsaktiviteter, der trækker op i bedømmelsen.

På førstepladsen i vores kategori af haver med op til 500.000 besøgende ligger Sóstó Zoo i Ungarn, som vi i 2022 havde et tæt samarbejde med. Fra Sóstó Zoo kom nemlig den orangutang-hun, som flyttede ind i vores nye orangutanganlæg.

Nyt orangutanganlæg

I sommeren 2022 kunne vores to orangutanger, hunnen Ruti og hannen Pal, tage deres første klatretur udenfor i deres nyopførte udendørs anlæg. Et nyt orangutanganlæg har længe været et stort ønske, og med det nye anlæg kan vi nu tilbyde optimale forhold for vores orangutanger.

I designet af det nye anlæg er der tænkt på at skabe kubikmeter fremfor kvadratmeter, for orangutanger lever 98% af tiden i træerne og har derfor primært brug for at kunne bevæge sig i højden, og såkaldte "sway poles" og rigelige mængder klatretov sørger for, at orangutangerne kan bevæge sig både horisontalt og vertikalt.

I forbindelse med det nye anlæg er der også etableret et træningscenter og åbent køkken, hvor publikum har adgang og på nærmeste hold kan følge dyrepassernes arbejde og træning med dyrene.

Ny art i Aalborg Zoo

I vores nyrenoverede orangutanganlæg valgte vi at inkludere asiatisk dværgodder (*Aonyx cinereus*) for at skabe liv i bunden af anlægget og for at skabe mulighed for interaktion imellem de to arter.

Vi fik af avlskoordinator anvist et avlspar og sammen flyttede de ind i juli måned. Odderne har siden haft travlt med at bygge reder diverse steder og inspicere anlægget for huller, og de to arter giver anledning til gensidig nysgerrighed, undren og aktivitet og beriger således hinanden.

Strategi

Bevar Naturen

Aalborg Zoo er i en spændende udvikling, og 2022 blev det første hele år med den nye strategi "Bevar Naturen", som blev fastlagt for perioden 2021-2025. "Bevar Naturen" sætter retningen for, hvad vi skal stræbe efter at opnå, og med den nye strategi blev samtidig fastsat en ambitiøs og realistisk Mission og Vision hvor vi aktivt forholder os til vores omverden og den vigtige rolle, som Aalborg Zoo spiller. Det gælder både som oplevelsespark og naturbevarende institution. Det er også en strategi, som understøtter Aalborg Zoos ambition om at realisere vores Masterplan 2030 for den fysiske udformning af haven.

Mission

Vi formidler viden om dyr og natur via vildt fascinerende oplevelser og bidrager til naturbevaring lokalt og globalt.

Vision

Vores vision for 2025 er at være en helårsattraktion, der tilbyder vildt fascinerende oplevelser til et årligt stigende antal gæster og er anerkendt for sin indsats for naturbevaring og bæredygtig udvikling.

"Bevar Naturen" har givet os et fast pejlemærke for alle aktiviteter og tiltag de kommende år, og samtidig har vi fået et skræddersyet styringsværktøj, der sikrer, at vi kan nå vores vision ved hele tiden at have fokus på høj faglighed, koordinering og blik for de tiltag, der vil styrke Aalborg Zoo som helårsattraktion med formidling af naturbevaring som en af de vigtigste opgaver. Derfor har det også været meget naturligt for os at tage FN's Verdensmål til os.

Verdensrummet

I 2022 tog vi derfor de indledende og forberedende skridt til skabelsen af Verdensrummet. En udstilling og et oplevelsesunivers, som på en involverende, inspirerende og kreativ måde vil sætte fokus på formidling og læring om FN's Verdensmål. Verdensrummet etableres i 2023 ved hjælp af partnerskaber med Siemens Gamesa og Sydbank samt med økonomisk støtte fra Sydbank Fonden og Knud Højgaards Fond.

Branding

Den nye strategi har i 2022 medført en brandingproces, hvor der blandt andet er udarbejdet en ny visuel identitet og en skarp kommunikation om anlæggets indsats for naturbevaring og bæredygtig udvikling. Ydermere er udarbejdet et brandmanifest for at fremme kommunikation af vores hovedbudskab: Naturen er den vildeste gave.

Vi vil med udgangspunkt i vores strategi fortsætte med at have fokus på at sikre en god balance mellem de zoo-faglige opgaver og de kommercielle aktiviteter. Vores tilgang er, at de to ting er hinandens forudsætninger, og at de skal gå hånd i hånd. Det er målet fortsat at konsolidere havens økonomi, så vi kan opretholde en høj standard og fortsat sikre udvikling af haven.

Dyresamling 2022

	Antal arter	Antal Individer
Pattedyr	45	178
Fugle	22	153
Krybdyr	26	226
Padder	10	243
Fisk	15	1300
Herpetiløse dyr	12	445
I alt	130	2540

Avlsprogrammer

Aalborg zoo har i mange år deltaget i etablerede avlsprogrammer indenfor EAZA. Ved udgangen af 2022 er Aalborg Zoo med i 28 Europæiske avlssamarbejder og har desuden 8 arter, der bliver stambogsført og overvåget inden for EAZA.

Ved at deltage i disse avlsprogrammer er vi med til at sikre, at bestandene i zoologiske haver til enhver tid har en høj genetisk diversitet, så de danner et sundt grundlag for de kommende generationer. Den genetiske diversitet er vigtig i arbejdet med genudsætning af dyr i den vilde natur. Uden den vil dyrene ikke kunne tilpasse sig ændringer i naturen over tid.

Aalborg Zoo har opgaven som EEP koordinator på Asiatisk løve (*Panthera leo persica*).

Nye løvinder til avlsarbejdet

Den 5. november 2022 modtog Aalborg Zoo to asiatiske løvinder fra Edinburgh Zoo. Den tidligere avlshun blev aflivet tilbage i efteråret 2021 grundet alderdomstegn, og derfor var det tid til at få nye avlshunner.

Allerede i januar 2022 anbefalede avlskoordinator og chefzoolog i Aalborg Zoo, at de to løvinder, mor og datter, skulle være de nye avlshunner i Aalborg Zoo. Efter Brexit var der flere bump på vejen for at få tilladelser fra myndigheder og papirarbejdet på plads i forhold til transporten, men efter flere måneder og godt samarbejde med kolleger i Edinburgh Zoo lykkedes det at få løverne til Europa.

Roberta, der var 9 år gammel, da hun ankom og hendes unge Mitalii på 3 år, er faldet godt til i de nye rammer. De to løvinder har ikke været vant til at have gæster i deres staldområde i Edinburgh Zoo. Derfor var rovdyrhuset lukket delvist af for vores zoogæster i nogle måneder, indtil løvinderne var introduceret godt til deres nye omgivelser.

Der gik ikke længe før den unge løvinde, Mitalii og vores avlshan, Aakash parrede sig. Så vi krydser fingre for, at der kommer løveunger i foråret 2023. Roberta er desuden kommet i brunst efter hun har fået fjernet en p-pille stav, som var nødvendig i Edinburgh Zoo for at holde hende fra at få unger i en periode. Er vi heldige, bliver løveanlægget fyldt godt op hen over foråret og sommeren 2023. Hvis vi får unger, er det en stor succes, da alle de asiatiske løver i Aalborg Zoo har en høj genetisk værdi for avlsprogrammet og dermed den fremtidige bevarelse af arten som sikkerhedsbestand i fangenskab.

Nye avlsdyr i renoveret anlæg

I starten af året renoverede vi anlægget til røde pandaer forud for ankomsten af to nye avlsdyr. Vores to huler fik et tjek, og der blev sat kameraer ind, så vi kan se med, når der engang kommer pandaunger. De høje træer blev beskåret godt i bund, og der blev opsat nye klatremuligheder i anlægget.

Den 5. april 2022 ankom vores nye avlshun fra Prag. Det er forholdsvist fredeligt at introducere nye røde pandaer til hinanden, men reglen er, at det er bedst at lade hunnen etablere sig i anlægget først, inden hannen kommer. Så først den 20. april ankom vores nye avlshan fra Berlin Tierpark. Som forventet gik introduktionen godt.

Røde pandaer har fast yngelsæson. De parrer sig fra december og til slutningen af marts. Hunnen er drægtig i 135 dage og får som oftest to unger. I slutningen af året startede parret første yngelsæson sammen, så det bliver spændende, om der sker noget i hulerne i løbet af sommeren 2023.

Farvel til chimpanserne

I 2022 sagde vi farvel til vores to sidste chimpanser.

Chimpansernes anlæg, der blev taget i brug for cirka 40 år siden, var ikke længere tilstrækkeligt efter nutidens anbefalinger om hold af chimpanser, og vi valgte derfor at sige farvel til arten.

Vores yngste hun, My kom til Ostrava Zoo i Tjekkiet og Laura til Apenheul i Holland. Begge chimpanse har det godt, hvor de er kommet hen og trives i selskab med flere artsfæller.

Anlægget bliver i 2023 en del af et stort Madagaskar-område med et gennemgangs anlæg til lemurer. Sammenlignet med chimpanserne er lemurerne væsentlig mindre dyr, og med den rette indretning får de optimale forhold på den tilgængelige plads.

Aalborg Zoo i verden

I 2022 er der blevet arbejdet fokuseret med vores In situ-projekter efter færdiggørelsen af den overordnede Naturbevaringsstrategi, der er lavet på baggrund af Strategi 2021-2025 "Bevar Naturen".

I samarbejde med eksterne parter arbejder Aalborg Zoo for naturbevaring flere steder i verden. I 2022 støttede vi med et rekordstort beløb. I alt 650.000,- kroner. Ud over at støtte økonomisk formidler vi om de enkelte projekter rundt om i haven. Desuden sendte vi penge til nødstedte zoologiske haver i Ukraine via EAZA.

Der er i DAZA regi etableret en arbejdsgruppe til samarbejde omkring nationale naturbevaringsprogrammer. I 2022 blev der desuden udarbejdet et skema til udvælgelse og godkendelse af naturbevaringsprojekter vi for eftertiden overvejer at støtte og tage del i.

Transfrontier Africa

Aalborg Zoo er i særlig grad involveret i Transfrontier Africas arbejde - herunder Black Mamba APU og Bush Babies programmet i Sydafrika.

I 2022 spillede vi således en afgørende rolle i forhold til at sikre programmernes fortsatte eksistens, da de stod til at miste deres støtte fra staten og dermed lønningerne til de 42 kvinder, som arbejder som Black Mambas.

Aalborg Zoo kontaktede alle i Transfrontier Africas netværk, og vi tog kontakt til EAZA – Conservation Committee og relevante Taxon Advisory Groups for at finde samarbejdspartnere, der ville være medejere af Black Mamba APU og Bush Babies og derved sikre deres fortsatte arbejde.

Det resulterede i dannelsen af Black Mamba Alliance, et initiativ, hvor 11 anpartshavere nu i fællesskab sponsorerer lønningerne til Black Mambas og Bush Babies. Aalborg Zoo har tegnet sig for en andel og det samme har Aalborg Zoos personale. Derudover er tre medarbejdere fra Aalborg Zoo medlem af bestyrelsen i Black Mamba Alliance, heraf en som formand.

Aalborg Zoos personale-andel blev finansieret af personalets julegaver og afholdelse af "African Wildlife Night" – et særarrangement, hvor personalet arbejdede gratis. Alle entré indtægter fra denne aften gik til at betale resten af personalets andel.

Projekt kirkeugle

Tidligere var kirkeuglen den mest almindelige ugle i Jylland, men nu findes kun en ganske lille bestand tilbage, som primært er koncentreret i Himmerland. De seneste årtiers landskabsudvikling har skabt svære betingelser for de danske kirkeugler, da deres levesteder forringes eller forsvinder. Kirkeuglen og dens tilbagegang har fået opmærksomhed fra flere kanter og i 2020 blev der etableret en national arbejdsgruppe under Vildtforvaltningsrådet, bestående af Landbrug & Fødevarer, DOF, DN, Dyrenes Beskyttelse og Danmarks Jægerforbund, med det formål at sikre et endnu større fokus på at redde kirkeuglen og i juni 2021 gav Miljøminister, Lea Wermelin tilsagn om at støtte arbejdet økonomisk.

I et samarbejde mellem Vildtforvaltningsrådets arbejdsgruppe, Aarhus Universitet og Aalborg Zoo udføres der i øjeblikket livredende førstehjælp til de trængte kirkeugler. Arbejdet består af tilskuds fodring med daggamle kyllinger for at sikre et tilstrækkeligt fødegrundlag, som kan hjælpe med at øge overlevelsen af ungerne. Desuden bliver der opsat redekasser, som afhjælper manglen på naturlige steder at placere en rede.

I 2022 er der påbegyndt habitatsforbedringsforsøg på arealer af en størrelse på 1 hektar hos fire grundejere (kirkeugleværter). Formålet er at etablere habitater med et solidt fødegrundlag for kirkeuglerne, så de kan klare sig selv uden tilskuds fodring og stadig får et stort antal unger på vingerne.

På habitaterne har man ladet græsset gro for at få græstæpperne til at udgøre levesteder for markmus og andre smånavere, som kirkeuglen lever af. Græsset forventes også at ville udgøre levesteder for insekter. Græsset er blevet udlagt enten som 10 meter brede striber eller som sammenhængende bæltter, hvor der slås baner, så kirkeuglerne kan se og fange byttedyrene, når de bevæger sig mellem områderne med tæt græs. Hvor det har været muligt, vil det lave græs blive holdt åbent af græssende husdyr, som ud over at holde græsset kort også bidrager med gødning, som mange insekter lever af.

For at undersøge i hvilket omfang kirkeuglerne benytter de udlagte arealer til fødesøgning, samt hvor store mængder og hvilke typer bytte som bringes til reden, vil fire kirkeuglepar hos

kirkeugleværterne i foråret 2023 blive overvåge med videoudstyr i og omkring reden. Dette kombineret med påsætning af GPS-loggere, som gennem 4-6 nætter logger kirkeuglernes bevægelser helt ned til en gang i sekundet kan præcist stedfæste, hvor byttet fanges.

For at få en levedygtig og stabil bestand af kirkeugler vurderes det, at bestanden skal være på over 100 individer og for at det mål, har kirkeuglerne brug for al den hjælp de kan få. Resultaterne af habitatsforbedringsforsøgene vil derfor få afgørende betydning for den fremtidige sikring af kirkeugler i Danmark.

Formidling

Formidlingen i Aalborg Zoo, har til formål at skabe gode oplevelser for vores gæster, samt give dem en større forståelse for naturbevaring og bevarelse af truede dyrearter. I 2022 har formidlingen i Aalborg Zoo haft fokus på at styrke fortællingen om Zoos rolle som Naturbevarer, så vores formidling er i tråd med Zoos overordnede strategi. Under temaet har vi afholdt mange forskelligartede arrangementer inden for Zoos rammer, men har også flyttet dele af vores formidling ud af huset. Vi arrangerede blandt andet en tur til Rold Skov med Naturformidler Morten Brynildsen, ligesom vi igen i 2022 havde en stand på Naturmødet i Hirtshals.

Fra gæsteundersøgelser ved vi, at vores gæster ønsker flere muligheder for interaktiv læring i Aalborg Zoo. I 2022 afsluttede vi derfor et interaktivt formidlingsprojekt i Søløvekælderen og i det nyopførte Orangutanganlæg.

Rekordår i Skoletjenesten

2022 blev et rekordår i Skoletjenesten. 9336 elever og lærere blev undervist i et af de 11 emner Skoletjenesten udbyder. Det er det højeste antal underviste siden 2009. I forbindelse med den nye strategi var det et mål i 2020 at "Aalborg Zoos rolle som naturbevarer" skulle være en central historie i alle undervisning oplæg, samt at dette skulle kunne aflæses i de brugerundersøgelser skolerne laver efter undervisningen.

Da FN's 17 Verdensmål også spiller en vigtig rolle i Aalborg Zoos nye strategi, er der i 2022 igangsat et samarbejde med UCN om at udvikle et oplæg til Skoletjenesten, som tager udgangspunkt i Verdensmål og Læg og Læring. Oplægget bliver udbudt i løbet af 2023.

Naturvidenskabsfestival

Naturvidenskabsfestival blev traditionen tro afholdt i uge 39 i Aalborg Zoo. Festivalen blev besøgt af 6766 børn og unge og havde deltagelse af flere af gymnasierne i Aalborg, samt UCN, AAU og Naturskolerne i Aalborg Kommune. Naturvidenskabsfestivalen er efterhånden blevet en fast del af Aalborg Zoos formidling og passer rigtig godt ind i Aalborg Zoos overordnede strategi.

Forskning

Forskning er en vigtig del af Aalborg Zoos arbejde, og siden 2010 har vi haft officiel status som forskningsinstitution. Samme år indledte vi et samarbejde med Aalborg Universitet, der indebærer flere videnskabelige delemedarbejdere, et tæt samarbejde omkring specialestuderende, bachelor studerende samt projektarbejde på flere semestre.

Den viden, som genereres om dyrene, kommer både dyrene i Zoo og de vildtlevende populationer til gode. Der forskes indenfor adfærdsbiologi, genetik, populationsbiologi samt sundhed. Forskningen indgår både som en del af det daglige arbejde med dyrene i Zoo og som planlagte studier. Desuden støtter Aalborg Zoo forskning økonomisk via Aalborg Zoo Conservation Foundation – AZCF og uddeler hvert år kr. 150.000 til støtte til projekter. Projekterne kvalificeres af et videnskabeligt panel bestående af forskere fra Aalborg og Aarhus Universiteter samt Aalborg Zoos eget videnskabelige personale.

Se legatuddelinger

Professor Cino Pertoldi og lektor Trine Hammer Jensen står bag en lang række af adfærdsstudier i Aalborg Zoo. Cino Pertoldi har implementeret særlige statistiske beregninger for adfærdsobservationerne, også kaldet "behaviorial instability". I 2022 publicerede vi studier af adfærd hos elefant og giraf. Fokus for adfærdsstudierne i 2022 var orangutang-adfærd, som var særlig interessant for Aalborg Zoo i 2022 i relation til ombygning af anlægget af anlægget og modtagelsen af nye orangutanger.

Cino Pertoldi har i 2022 publiceret en omfattende mængde artikler om genetiske og populationsbiologiske studier af mårdyr, ræve, amfibier samt interessante drone, vindmølle og corona-studier. Trine Hammer Jensen har skrevet et bogkapitel til Fowler's Zoo and Wildlife Medicine om fugleinfluenza samt bidraget til forskning om rød panda amdovirus, som bliver publiceret i 2023.

Når vi bedøver dyr for eksempel i forbindelse med sundhedsundersøgelser, transport eller lignende tages blodprøver og eventuelt andet materiale til EAZA's biobank. Dette materiale kan derefter bruges af forskere i hele verden til studier af sygdomme, genetik mv.

Vi sender ligeledes prøver og organer til aktuelle forskningsprojekter på universiteter og i andre zoologiske haver rundt om i verden. På den måde kan vi bidrage til forståelsen af sygdomme, fysiologiske sammenhænge, genetiske relationer og dermed bevarelsen af arter.

Der foretages en stor mængde undersøgelser og projekter i EAZA-regi med fokus på fodring, sygdomme, anlæg, berigelse og anlægsdesign. Disse undersøgelser deltager vi i og kan på den måde være med til at sikre en løbende forbedring af det daglige management af dyr i zoologiske haver. Ligeledes videregiver vi vores oplysninger i dyreregistrerings-programmet ZIMS-Species 360 til de avlsprogrammer og andre relevante personer, som kan gøre brug af det.

Bæredygtig drift

Aalborg Zoos mission er at formidle viden om dyr og natur via vildt fascinerende oplevelser og bidrage til naturbevaring lokalt og globalt og ved at bidrage til bevaring af dyrearter og deres levesteder gennem avlssamarbejder, forskning og formidling. Implicit i dette ligger, at der tages størst muligt hensyn til det omgivende miljø, netop som et levested for den fauna vi ønsker at bevare. Aalborg Zoo arbejder med miljø på flere måder.

Vi har kontinuerligt fokus på at reducere vores forbrug af naturlige ressourcer som energi, især vand, varme og el. Gennem affaldssortering bidrager vi til genanvendelse af materialer, og i materiale- og fodervalg vælger vi lokalt, bæredygtigt og økologisk, hvor det er teknisk og økonomisk muligt.

I 2022 har vi specifikt arbejdet med Ressourcebesparelser

I elefanthuset har vi lavet forsøg med at reducere varmekonsumet ved at montere forhæng for portene til yderanlægget. På publikumstoiletter har vi udskiftet armaturer for at forhindre vandspild, og håndklædeholdere og papir er skiftet til genbrugsmaterialer.

Vi har desuden lavet et omfattende energisparekatalog, hvor alle afdelinger har bidraget med idéer og løsninger til besparelser. Mange løsninger kunne implementeres straks, andre kræver større investeringer og vil blive vurderet løbende, mens andre igen løses gennem øget opmærksomhed og adfærdændring.

Reducering af plastforbrug

I butik og kiosker sælges kun drikkevand i flasker af genbrugsplast, plastposer er erstattet af papirposer, og vi har udarbejdet plan for plastforbrug og genbrug, når vi producerer skilte.

Kompetence- og sikkerhedsbevidsthed

Der er udarbejdet katalog over medarbejderkompetencer og nye møder til gennemgang af sikkerhedsprocedurer.

Formidling af vores indsats

I Skoletjenesten har vi arbejdet fokuseret på at øge inddragelsen af vores arbejde med natur- og artsbevaring i undervisningen.

Miljøcertificering

I 1999 blev Aalborg Zoo miljøcertificeret efter DS/EN ISO 14001, som den første zoologiske have i verden.

De 23 år med et velfungerende miljøledelsessystem betyder, at medarbejderne har arbejdsgange og procedurer helt inde under huden, så både sikkerhed og miljøbevidsthed er en naturlig og integreret del af vores hverdag.

I 2022 blev der i Aalborg Zoo holdt opfølgende certificering på ISO 14001 på miljøområdet og yderligere certificeret efter ISO 45001:2018 der er den internationalt anerkendte standard indenfor arbejdsmiljøledelsessystemer.

Nøgletal 2022 **474.000 besøgende** **Indtægtsfordeling**

- Billetindtægter 45,2%
- Offentlige tilskud 23,7%
- ZooShop og spisesteder 20,8%
- Sponsorer 4,5%
- Diverse driftsindtægter 3,7%
- Øvrige 2,1%

Udgiftsfordeling

- Drift og service 25,2%
- Spisesteder og butik 23,1%
- Zoologi- og formidlingsafdeling 18,7%
- Salgs- og kommunikationsafdeling 15,6%
- Finansiering/afskrivning 10,9%
- Øvrige 6,5%
- Ekstraordinære udgifter 0,0%